

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 324/06-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. októbra 2006 predbežne prerokoval sťažnosť J. M., B., t. č. vo väzbe, zastúpeného advokátom JUDr. Ľ. Š., Š., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 8 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 1 Tdo 5/2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. M. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. septembra 2006 doručená sťažnosť J. M., B., t. č. vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Ľ. Š., Š., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 8 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd

(ďalej len „listina“) v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. 1 Tdo 5/2006.

Sťažovateľ žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy a listiny uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tdo 5/2006 zo 14. júna 2006. Požaduje tiež priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 300 000 Sk.

Zo sťažnosti vyplýva, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tdo 5/2006 zo 14. júna 2006 bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľa. Toto uznesenie bolo odôvodnené tým, že nie sú splnené podmienky na podanie dovolania, lebo dovolanie nesmeruje proti meritórnemu rozhodnutiu vo veci, ktorým by sa skončilo trestné stíhanie sťažovateľa ako celok. Dovolaním nie je totiž možné napadnúť iné rozhodnutia ako rozhodnutia vo veci samej. Preto nie je prípustné dovolanie ani voči rozhodnutiam o väzbe. Podat' dovolanie proti rozhodnutiu o väzbe alebo o podmiennečnom prepustení odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody je oprávnený iba minister spravodlivosti. Týmto uznesením najvyššieho súdu došlo podľa názoru sťažovateľa k porušeniu označených základných práv podľa ústavy a listiny. Ak je na podanie dovolania proti rozhodnutiu o väzbe oprávnený minister spravodlivosti, nie však strany trestného konania, potom ide o porušenie čl. 46 a čl. 47 ods. 3 ústavy. Došlo by totiž k narušeniu rovnováhy procesných prostriedkov prislúchajúcich procesným stranám, čo by bolo porušením princípu rovnosti účastníkov konania pred súdom. Preto ak má oprávnenie podať dovolanie proti rozhodnutiu o väzbe minister spravodlivosti, potom rovnaké oprávnenie musí prináležať aj ostatným stranám trestného konania. Vzhľadom na tieto úvahy bolo povinnosťou najvyššieho súdu meritórne sa zaoberať dovolaním sťažovateľa. Došlo aj k porušeniu čl. 8 ods. 3 listiny, keďže doba zadržania sťažovateľa presiahla maximálne lehoty tam uvedené.

Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tdo 5/2006 zo 14. júna 2006 vyplýva, že najvyšší súd postupom podľa § 382 písm. b) s použitím § 371 ods. 2 Trestného poriadku dovolanie sťažovateľa odmietol. Z odôvodnenia je zistiteľné, že sťažovateľ bol vzatý do väzby uznesením Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 0 Tp 10/2006 z 18. februára 2006. Uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 5 Tpo 28/2006 z 9. marca 2006

boli sťažnosti sťažovateľa a prokurátora zamietnuté. Proti týmto uzneseniam podal sťažovateľ dovolanie, a to z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) Trestného poriadku. Namietal, že súdy pri rozhodovaní o návrhu o vzatí do väzby nerešpektovali maximálne lehoty zadržania vyplývajúce z listiny, pričom lehoty uvedené v Trestnom poriadku sú s listinou v rozpore. Listina je nadradená ústave a vnútroštátnym predpisom. Ďalej namietal aj neexistenciu konkrétnych skutočností odôvodňujúcich väzbu. Podľa názoru najvyššieho súdu bolo potrebné dovolanie odmietnuť. Dovolanie možno podať proti rozhodnutiu súdu, ktorým bola vec právoplatne skončená (§ 368 ods. 1 Trestného poriadku). Trestný poriadok síce nedefinuje pojem „vec právoplatne skončená“, avšak z kontextu ustanovení ôsmej hlavy, druhého dielu Trestného poriadku, kde je upravené v § 368 až § 392 dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, je zrejmé, že zákon má na mysli rozhodnutie, ktorým sa skončilo trestné stíhanie obvineného ako celok, teda meritórne rozhodnutie vo veci. Nie je možné napadnúť dovolaním rôzne ďalšie rozhodnutia, ktorými súdy prvého alebo druhého stupňa rozhodovali v rámci trestného konania o partiálnych otázkach, ako sú napr. rozhodnutia procesného charakteru o vedení konania, rozhodnutia o poriadkovej pokute, o väzbe a podobne. Tieto rozhodnutia podliehajú vlastnému režimu opravných prostriedkov (ak sú vôbec prípustné) a pripustenie možnosti podať voči nim dovolanie by znamenalo jednak narušenie princípu výnimočnosti postavenia dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku v štruktúre procesnej úpravy, jednak by z praktickej stránky sťažilo (ak nie znemožnilo) rozhodovať súdom v lehotách stanovených a požadovaných tak vnútroštátnymi predpismi, ako aj medzinárodnými záväzkami. Trestné konanie je v zásade dvojinstančné a princíp výnimočnosti dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiam súdu vo veci samej vyplýva predovšetkým z úpravy ustanovenia § 371 ods. 1 písm. a) až písm. f) Trestného poriadku, kde sú uvedené dôvody, na základe ktorých je možné napadnúť rozhodnutie súdu dovolaním, resp. je uvedené, aké okolnosti dovolací súd nesmie skúmať a meniť. Na tomto mieste je treba pripomenúť, že skutočnosti uvádzané ako dôvody dovolania v predmetnej veci nie je možné podradiť pod dôvody uvedené v § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Výnimku z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku predstavuje iba ods. 2 tohto ustanovenia, na základe ktorého minister spravodlivosti podá dovolanie, okrem dôvodov uvedených v odseku 1, aj vtedy, ak napadnutým rozhodnutím bolo porušené ustanovenie Trestného

zákona alebo Trestného poriadku o väzbe alebo podmiennečnom prepustení odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody. Uvedené ustanovenie teda umožňuje podať dovolanie proti rozhodnutiu o väzbe iba ministromi spravodlivosti. V posudzovanej veci teda dovolanie sťažovateľa nebolo podané oprávnenou osobou, nebolo podané vo veci, v ktorej môže procesná strana podať tento mimoriadny opravný prostriedok a napokon v dovolaní nebol uvedený dôvod v zmysle § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Kvôli úplnosti treba ešte uviesť, že úprava lehôt v Trestnom poriadku, v ktorých je potrebné rozhodovať o návrhu na vzatie do väzby, je síce v rozpore s listinou stanovujúcou lehoty podstatne kratšie, avšak zákonná úprava je plne v súlade s ústavou, ktorá je novšia a je v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu. Argumentácia sťažovateľa o nezákonnosti rozhodnutí o vzatí do väzby vzhľadom na nedodržanie lehôt je preto nenáležitá.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd

na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05, I. ÚS 74/05, I. ÚS 158/05, I. ÚS 213/05).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňované a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (*mutatis mutandis* I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01). Ak nie sú splnené tieto predpoklady na preskúmanie rozhodnutí všeobecných súdov, ústavný súd nemôže dospieť k záveru o vecnej spojitosti medzi základnými právami alebo slobodami, ktorých

porušenie sa namieta, a napádaným rozhodnutím všeobecných súdov prípadne postupom, ktorý im predchádzal.

Sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

Z pohľadu ústavného súdu treba uviesť, že zásadná otázka, ktorú sťažnosť nastoľuje, je otázka prípustnosti dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku proti právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu o väzbe. Podľa názoru najvyššieho súdu strana v trestnom konaní môže dovolaním napadnúť iba konečné rozhodnutie vo veci samej. Na druhej strane sťažovateľ vykladá ustanovenie § 368 ods. 1 Trestného poriadku o prípustnosti dovolania širšie, lebo podľa jeho názoru sa vzťahuje aj na iné rozhodnutia než vo veci samej.

Ústavný súd konštatuje, že je plným právom najvyššieho súdu, ktorý je oprávnený rozhodovať v trestných veciach v dovolacom konaní, vykladať procesnoprávne otázky súvisiace s dovolacím konaním. Keďže ide o novozavedený inštitút, je pochopiteľné, že rozhodovacia prax najvyššieho súdu je iba v začiatkoch. Podľa názoru ústavného súdu v nijakom prípade nemožno argumentáciu najvyššieho súdu považovať ani za arbitrárnu, ale ani za nedostatočne zdôvodnenú. Preto niet ani príčiny do tejto argumentácie zasahovať z ústavnoprávneho hľadiska.

Treba ďalej poznamenať, že nejde o ojedinelý právny názor jedného zo senátov najvyššieho súdu, lebo iný päťčlenný dovolací senát najvyššieho súdu dospel k obdobným záverom (sp. zn. 1 TdoVš 2/2006).

Sťažnosť je zjavne neopodstatnená aj z iného pohľadu. Sťažovateľ je toho názoru, že uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu jeho práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 a čl. 47 ods. 3 ústavy. Treba povedať, že uvedené články ústavy sa vzťahujú spravidla na konanie vo veci samej. V danom prípade však nešlo o konanie vo veci samej, ale o rozhodovanie o uvalení väzby. Právo na súdnu ochranu v súvislosti s rozhodovaním o väzbe je súčasťou čl. 17 ods. 2 ústavy, porušenie ktorého však sťažovateľ nenamietal.

Zo záverov najvyššieho súdu vyplýva, že dovolanie voči rozhodnutiu o väzbe sťažovateľ nebol oprávnený podať, a preto nie je potrebné osobitne sa zaoberať namietaným porušením čl. 8 ods. 3 listiny.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. októbra 2006